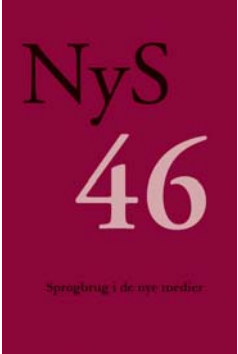

NyS

Titel:	Normativitet som social ressource på Facebook
Forfatter:	Liva Hyttel-Sørensen og Andreas Stæhr
Kilde:	<i>NyS – Nydanske Sprogstudier</i> 46, 2014, s. 67-102
Udgivet af:	NyS i samarbejde med Dansk Sprognævn
URL:	www.nys.dk

© NyS og artiklens forfatter

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre NyS-numre (NyS 1-36) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Normativitet som social ressource på Facebook

LIVA HYTTEL-SØRENSEN OG ANDREAS STÆHR

1. INTRODUKTION

I denne artikel beskriver vi, hvordan Facebookbrugere i forskellige aldre orienterer sig mod forskellige normer for sprogbrug gennem forskellige rettepraksisser såsom selv- og andre-initierede rettelser. Studiet af skriftsprog og ortografi har længe været overset fra et sociolingvistisk synspunkt, og studier af sprog og social betydning har traditionelt set involveret analyser af talesprog (Sebba 2012:1). I denne artikel foreslår vi, at rettelser af sprogbrug siger noget om sprogbrugeres sociale relationer til hinanden. Således undersøger vi altså koblingen mellem sproglig form og sociale relationer, idet vi fokuserer på, hvordan formen *rettelse* bliver anvendt til andet end blot at rette på hinanden. Facebookbrugernes rettepraksisser omfatter forskellige typer af sproglig orientering. Når vi beskæftiger os med normer i forbindelse med skriftsprog, opererer vi ikke altid (eller kun) med standardortografi. Andre niveauer af normativitet (så som vennenormer, normer for online sprogbrug etc.) er også gyldige. På grund af at normativitet er en samkonstrueret sproglig bedrift (Agha 2007), og i og med at ingen form for sprogbrug er korrekt eller ukorrekt i sig selv (Jørgensen 2010), må slåfejl, stavfejl og andre afvigelser ses i relation til, hvilke normer for sprogbrug sprogbrugeren orienterer sig imod i den interaktionelle og situerede kontekst. Dette betyder, at det, der synes at være en stavfejl ifølge standardortografien, ikke nødvendigvis skal ansues som en sådan ifølge andre normer. Når de Facebookbrugere, vi studerer, retter sig selv eller andre, retter de nogle gange samtlige stavfejl, slåfejl og andre skriftsproglige variationer i en ytring, mens de andre gange kun retter udvalgte afvigelser. Ofte retter de sig selv og hinanden ud fra forskellige normer for sprogbrug afhængigt af den interaktionelle kontekst, og nogle gange kan flere af disse normer fungere side om side inden for den samme skriftlige produktion. Der er således

noget, der tyder på, at det at rette sig selv og andre handler om mere end blot at rette stave- og slåfejl.

I dag er digitale kommunikationsformer, såsom sociale netværks-sider, blevet en mulig og almindelig ressource i vores hverdagskom-munikation (Baron 2008). Der er derfor grund til at antage, at dette har medført en forøgelse af folks produktioner af skreven tekst (Kress 2005). Med disse nye kommunikationsformer opstår desuden nye kommunikationspraksisser, nye muligheder for social positionering og måske endda nye normer for sprogbrug, der forhandles lokalt blandt brugerne af disse sociale rum (Androutsopoulos 2007: 224). Et mod-stykke til det sociolingvistiske billede af internettet som et spændende interaktionelt rum findes i den offentlige diskurs om internettet som en trussel mod standardortografien. Denne holdning ytres enstemmigt i den offentlige debat af både politikere, skribenter, sprogforskere, ”autoriteter” og andre såkaldte eksperter (se også Stæhr U.udg.-a). Den ortografiske standards påståede forsvinden bliver set som en moralsk tilbagegang (Blommaert & Velghe 2014: 145) og som et udtryk for ”moral panic”, som det beskrives af Thurlow (2006) og Baron (2008; 2011) i deres undersøgelser af den offentlige debat om sprog og so-ciale medier i England. Individuel variation inden for skriftsproglige gener er imidlertid ikke et nyt fænomen.

Hvor vi tidligere hovedsageligt fandt den type variation inden for skriftsproglige gener såsom breve og andre private dokumenter, fin-der vi i dag skriftlig variation i stor stil på sociale netværkssider som eksempelvis Facebook. Dette indikerer, at forskellige skriftsproglige gener er reguleret forskelligt mht. skriftsprogsstandard. Sebba (2012: 5) pointerer, at forskellige typer skrift kan placeres i et kontinuum i for-hold til, i hvor høj grad de udsættes for regulering. Når det gælder stan-dardortografi, er der således nogle typer skrift, der er meget regulerede (fx aviser og bøger), mens andre efter sigende slet ikke er regulerede (fx graffiti og sociale netværkssider). Sebba omtaler i den sammenhæng nye medier (såsom sms’er og internetbaserede netværkstjenester) som tilhørende ”the unregulated orthographic space” (2012: 5). Hvis man udelukkende anskuer dette i forhold til retskrivningsstandarden, har Sebba en pointe med denne karakteristik. Men ved at kategorisere un-ges sprogbrug på sociale medier som ”ureguleret” indfanger man ikke

kompleksiteten ved sprogbrugen i nye medier, idet nye medier, som vi illustrerer i denne artikel, er karakteriseret ved forskellige (og nogle gange konkurrerende) former for regulering. For at opnå en bredere og mere nuanceret forståelse af den komplekse regulering af sociale mediepraksisser, argumenterer vi for, at vi må vi rette opmærksomheden mod de forskellige sproglige ressourcer, som sprogbrugerne har adgang til, og mod det faktum, at globaliseringen kun har øget adgangen til disse sproglige ressourcer.

Vi ønsker i denne artikel derfor at nuancere beskrivelsen af sociale medier som uregulerede ortografiske rum og den opfattelse, at sociale medier er skyld i at unges sproglige forfald og formodede manglende stavfærdigheder. Det gør vi ved at undersøge, hvilke forskellige normcentre vores deltagere orienterer sig mod i deres Facebookinteraktioner, og hvilke metasproglige strategier der anvendes, når de retter sig selv og andre. Ved at foretage sekventielle analyser af Facebookinteraktioner kan vi bidrage til en forståelse af, hvorfor samtaledeltagere hhv. accepterer eller afviser hinandens opførsel, og hvilke normer der er relevante i en given situation. For at vise dette må vi undersøge både vores deltageres metapragmatiske aktiviteter i form af rettelser og den sociale betydning af disse rettelser. Vi undersøger dette fænomen fra sprogbrugernes perspektiv og ikke fra et ”top down”-perspektiv, hvor der ofte er fokus på standardnormer. Efter at have redegjort for, hvordan vi har indsamlet vores data, introducerer vi vores forståelse af forholdet mellem normativitet og sociale medier. I de efterfølgende analyseafsnit behandler vi først de selv-initierede rettelser, hvorefter vi undersøger, hvordan vores deltagere retter hinanden.

2. DATA

For at kunne undersøge, hvordan og hvorfor Facebookbrugerne retter hinanden, analyserer vi i denne artikel Facebookdata indsamlet blandt to grupper elever på en københavnsk folkeskole. Skolen ligger i et sprogligt og kulturelt mangfoldigt kvarter på Amager. De to elevgrupper, vi fokuserer på, tilhører forskellige aldersgrupper. Den ene gruppe består af to folkeskoleklasser fra de mellemste klassetrin (4.-6. klasse), mens den anden gruppe, som ligeledes består af to folkeskoleklasser,

hører til i udskolingen (7.-9. klasse). Eleverne fra mellemskolen vil vi referere til som ”de yngre” elever, mens vi vil referere til eleverne i udskolingen som ”de ældre”. Således dækker vores undersøgelse af rettepraksisser for informanter i alderen 10-17 år. For begge grupper af elever gælder det, at vi, som en del af et forskningsprojekt kaldet Amagerprojektet (se Madsen, Kærrebæk & Møller 2013), har fulgt deres anvendelse af sociale medier gennem en længere årrække. Eleverne i udskolingen blev fulgt, siden de startede i 7. klasse i 2009, og forløbet endte, da de unge gik ud af skolen i 2011. Siden fortsatte vi med at følge en udvalgt gruppe elever efter folkeskolen og fortsatte med at følge alle de unge på Facebook. I 2010 havde de fleste af eleverne i udskolingen en Facebookprofil og interagerede regelmæssigt med hinanden gennem denne sociale netværksside. Derfor oprettede vi en Facebookprofil på vegne af projektet. Efter at have fortalt de unge om profilen begyndte vi at modtage venneanmodninger fra de unge. Det gav os mulighed for at følge de unges nye medie-praksisser sideløbende med deres skole- og fritidsaktiviteter.

De yngre elever har vi fulgt siden starten i 4. klasse i sommeren 2011. Vi har fulgt dem i skoletiden, foretaget etnografiske observationer og lyd- og videooptaget dem såvel i undervisningen som i frikvartererne. Da vi i løbet af 4. klasse kunne se, at flere og flere af eleverne fik Facebookprofiler, oprettede vi en Facebookprofil til denne del af projektet og opfordrede eleverne til at blive venner med os. Siden har vi kunnet konstatere, at interessen for Facebook er dalet blandt flere elever i denne gruppe, mens de til gengæld er blevet mere aktive på Instagram, hvorfor vi også har oprettet en Instagramprofil. Fælles for det feltarbejde, der er blevet udført i de to elevgrupper, er, at elevernes nye medie-praksisser er blevet fulgt sideløbende med andre hverdagsaktiviteter i deres liv. Det har været centralt for begge studier at undersøge elevernes brug af nye medier som en integreret del af deres hverdagsliv og ikke som et løsrevet socialt rum. Ved netop ikke alene at fokusere på elevernes online- eller offline-praksisser, er det muligt at studere, hvordan sproglige og sociale praksisser kommer til udtryk på tværs af skole-, fritids- og sociale medie-kontekster. Dette muliggjorde, at vi kunne tilegne os en bredere forståelse for sammenhænge og forskelle mellem sociale og sproglige praksisser i de forskellige kontekster.

Selvom eleverne bor i det samme område af København, har de forskellige sproglige og kulturelle baggrunde. Såfremt dette har betydning for vores analyser, vil vi løbende i analyserne redegøre for deres kulturelle og sproglige baggrunde. Vores analyser bygger hovedsageligt på Facebook-interaktioner, men vi trækker også i vores analyser på vores etnografiske viden om eleverne (for en detaljeret redegørelse for dataindsamlingen se Madsen et al. 2013).

3. NORMATIVITET PÅ FACEBOOK

Unge er især kendt som ivrige og kompetente brugere af nye digitale kommunikationsteknologier, men sådanne kommunikationsformer er ikke forbeholdt en særlig aldersgruppe. Studier af sprogbrug i nye digitale medier har vist, at brugen af nye digitale kommunikationsteknologier har ført til nye former for uformel skrift (Benwell & Stockoe 2006; Paolillo 2001; Rathje 2013; Squires 2012; Stæhr U.udg.-a). Ifølge Androutsopoulos (2011), som undersøger sprogbrug på internettet gennem online etnografi, er grafemstrukturen af skriftlig online diskurs et vigtigt element, når man vil undersøge sproglig variation. Han argumenterer desuden for, at skrift, som det eksempelvis forekommer på sociale medier, chatsider etc., bryder med den sociolinguistiske antagelse, at stavning er en sproglig struktur uden variation (Androutsopoulos 2011: 151). Coupland og Kristiansen (2011: 20) foreslår endda fra et sprogforandringsperspektiv, at folks brug af sociale medier skaber grundlaget for nye former for uformel skrift og skriftsproglig kreativitet, der ligner det, vi kender fra talesprog. Dog må man, som Androutsopoulos (2011: 156) argumenterer for, huske på, at uformelle stavekonventioner ikke erstatter standardortografi. I stedet ser vi, at retstavningsnormen i interaktionen på sociale medier suppleres af skriftkonventioner, som ofte er begrænset til bestemte praksisfællesskaber. Dette betyder ikke, at internettet har revolutioneret produktionen af nye sproglige former og stavemåder. Tværtimod argumenterer Shortis (2009: 240) for, at mange af de sproglige teknikker, vi kan observere på internettet, allerede eksisterede før internettet. Det, der til gengæld er nyt, er, at internettet har introduceret ”a looser, more permeable sense of what counts as spelling. Spelling is becoming

a deployment of choices from a range of options.” Det skal dog ikke forstås på den måde, at stavning er et tagselvbord, hvor alt er tilladt. Forskellige niveauer af normativitet og påpegningen af overtrædelser spiller tydeligvis en vigtig rolle i disse (nye) stavepraksisser. At sproglig korrekthed spiller en vigtig rolle også på internettet, kan fx også ses i Meredith og Stokoes (2013) undersøgelse af reparation i Facebook-chat, idet de viser, at selv-initieret selv-reparation er hyppigt forekommende, og på nogle måder ligner reparation i talesprog, mens det på andre måder afviger fra det talte sprog.

En af forudsætningerne for at kunne rette sig selv eller andre sprogligt er, at man som sprogbruger har en fornemmelse af, at bestemte former for sprogbrug er forkerte, mens andre er korrekte i forhold til den interaktionelle kontekst – altså at der gælder bestemte normer i bestemte situationer. I kraft af at normativitet er en interaktionel bedrift mellem mennesker (Agha 2007), er der ikke noget sprog, der i sig selv er korrekt eller forkert (Jørgensen 2010). Normer for sprogbrug fungerer ydermere på forskellige niveauer. Ifølge Agha (2007) kan normer opdeles i tre grupper. Det første niveau er ”adfærdsnormer”, hvilket beskrives som et statistisk observerbart normmønster i en befolkningsgruppe. Det andet niveau beskrives som ”en normaliseret model for social handlen”, hvilket er en refleksiv model for social opførsel, det, at noget opleves som ”normalt” eller ”typisk” for en bestemt gruppe mennesker. Endelig beskriver Agha (2007) det tredje niveau, ”den normative standard”, som er en standardiseret normativ model, der ved brud medfører sanktioner. Agha (2007: 147) beskriver ydermere, at hierarkiet mellem disse normer er styret af, at de idealer, der er forbundet med standardnormen, ofte “[tend] to naturalize perceptions of the register as a baseline against which other registers appear as deviant, defective varieties of the language”. Af denne grund står standardnormen ofte stærkt i folks bevidsthed og i de offentlige diskurser.

Når vi retter hinandens eller vores egen stavning, er det et udtryk for, at vi orienterer os mod en eller flere sprognormer, som involverer forståelser af korrekthed, autoritet, hensigtsmæssighed, kompetence osv. (Agha 2007). Sprogbrugere forbinder disse forståelser med forskellige modeller for adfærd og forskellige grupper. Der eksisterer således flere lag af normativitet, fordi sprogbrugere er socialiseret ind i forskel-

lige normative centre for sprogbrug, som medfører forskellige mønstre for sproglig adfærd. Normative centre består ofte af evaluerende autoriteter, som enten kan være individer, grupper, institutioner eller abstrakte enheder som eksempelvis nationer (Blommaert 2010: 39). Børn og unge kan således orientere sig mod forskellige normcentre som forældre, skole og lærere, klassekammerater og venner og forskellige former for populær- og subkultur, fx film, skateboarding, musik, sport osv. Hvad der tæller som godt og dårligt eller rigtigt og forkert sprog, varierer fra kontekst til kontekst, fordi vi i forskellige sammenhænge, som fx på sociale netværkssider, møder forskellige normative ordener eller centre, som vi kan vælge at orientere os imod eller tage afstand fra. Selv inden for en enkelt social netværksside finder vi, at brugerne orienterer sig mod forskellige normcentre, hvilket vi vil vise i vores analyser. Således ser det altså ud til, at børn og unges sproglige repertoarer er polycentrisk organiserede (Karrebæk, Stæhr, Muhonen, & Juffermans U.dg).

Nogle normer er relevante, mens andre er irrelevante i forskellige situationer. Vi motiverer og viser hinanden, hvilke normer der er relevante, dels gennem anvendelse af metategn, der peger på forskellige normcentre, og dels gennem vores sproglige opførsel. Desuden afgør vi, hvorvidt andre er enige i, at en norm er relevant eller ej i forhold til den kommunikative kontekst, ud fra den respons vi får fra andre. Således er metapragmatiske aktiviteter såsom rettelser en måde, hvorpå vi skaber en fælles footing (Goffman 1981) og er på linje med hinanden. Denne metodologiske tilgang til vores analyser af de sociale processer omkring elevernes rettepraksisser belyser elevernes opfattelser af, hvad der tæller som en gyldig norm i en bestemt situation.

4. FORSKELLIGE TYPER AF RETTELSE PÅ FACEBOOK

At rette på hinandens sprog er en almindelig praksis blandt sprogbrugere. I den litteratur, der beskæftiger sig med rettelser (eller ”reparatur”), skelnes der oftest mellem ”selv-initierede” og ”anden-initierede” rettelser (Schegloff et al. 1977). Denne skelnen opretholder vi også her. Termen ”rettelse” refererer almindeligvis til det, at en ”fejl” bliver udskiftet med noget, der kan opfattes som korrekt (Schegloff et al.

1977). I tilfælde, hvor vi forholder os til normafvigende sprogbrug, som vores deltagere ikke eksplicit orienterer sig mod, omtaler vi dette som ”umarkeret”. Kognitive faktorer kan spille ind og influere, hvad brugerne reagerer på. Når en afvigelse ikke bliver kommenteret, kan vi fx ikke vide, om det evt. skyldes, at brugerne ikke selv har bemærket den. Eftersom vi ikke ud fra et analytisk perspektiv har mulighed for at afgøre, hvad brugerne lægger mærke til, vælger vi dog ikke at inddrage dette aspekt i vores analyser og fokuserer således udelukkende på, hvad de gør (og ikke gør), og hvordan de reagerer på hinandens handlinger. Vores skelen mellem selv- og anden-initierede rettelser er traditionelt anvendt inden for konversationsanalyse af talesprog. I og med at kommunikation på sociale medier er karakteriseret ved at være interaktionelt funderet, mener vi, at denne måde at anskue rettelser på kan overføres til vores analyser af skriftlig diskurs på Facebook. En tilsvarende anvendelse af konversationsanalytiske værktøjer på social medieinteraktion findes også hos fx Meredith og Stokoe (2013) og Collister (2011).

I vores data er det at rette sig selv eller andre en udbredt praksis. Rettelserne udspringer typisk af enten afvigende staveformer eller usikkerhed omkring, hvordan et bestemt ord skal staves. Afvigelser skal i den sammenhæng ikke udelukkende betragtes ud fra et standardortografisk synspunkt, da vi kan observere, at eleverne også orienterer sig mod andre niveauer af normativitet såsom eksempelvis vennegenerede normer, normer for online sprogbrug etc. (Stæhr U.udg.-a). Vi har observeret forskellige strategier for selvrettelser blandt eleverne. Én strategi består i eksplicit at vise sin usikkerhed angående stavekonventioner, hvilket de ældre elever typisk markerer ved at skrive *staves* i parentes efter et ord. Blandt de yngre elever har vi ikke observeret denne form for eksplicit markering af tvivl om stavemåde. En anden strategi, som vi gentagne gange har observeret blandt begge elevgrupper, består i at rette sig selv ved at skrive en eller flere stjerner (asterisk, *) efterfulgt af den korrekte stavemåde. Collister (2011) viser i sit studie af sprogbrug blandt deltagere i det online fællesskab omkring computerspillet World of Warcraft en tilsvarende anvendelse af asterisk i forbindelse med både selv- og anden-initierede rettelser i chat. Endelig kan rettelser og usikkerhed angående stavemåde også signaleres gen-

nem eksplicite udsagn såsom ”jeg ved ikke, hvordan det skal staves”, ”ups jeg skrev det med et ’e’”, ”jeg ved godt, jeg stavede det forkert, så lad være med at rette det”, ”man siger [alternativ stavemåde] for sjov” osv. Sådanne metasproglige kommentarer om korrekthed har forskellige sociale funktioner i de pågældende interaktioner. Nu vil vi først vise eksempler på de sociale funktioner af selvrettelser i Facebook-interaktion, hvorefter vi vil gøre det samme for rettelser af andres sprogbrug.

5. SELVRETTELSER

I dette afsnit vil vi gennemgå fire forskellige eksempler på selvrettelser. Det første eksempel viser, hvordan en af de ældre elever anmoder sine Facebookvenner om hjælp til retstavning. De andre tre eksempler viser på forskellig vis, hvordan eleverne orienterer sig mod retstavning og anvender retskrivningsnormen som en social ressource til bl.a. face-work.

5.1 neger humor (staves) – selvinitieret anden-reparatur

Det første uddrag (Figur 1) er et eksempel på, hvordan de ældre elever anvender strategien med at skrive ”(staves)” efter et ord er blevet anvendt og reageret på. Deltagerne i dette uddrag er Negasi og hendes ven Alima. Negasi er født i Danmark og har familiebaggrund i Eritrea. Alima går ikke i nogen af de klasser, vi har observeret, men fra vores online etnografiske feltarbejde ved vi, at hun er nære venner med Negasi. Negasi har sågar tilføjet Alima som sin søster på sin Facebook-profil, under menupunktet, hvor man kan oplyse information om sine familiemedlemmer, selvom de ikke er i familie med hinanden. Dette uddrag er fra Negasis Facebook-væg, hvor hun har lagt et YouTube-klip op ved navn ”The Duck Song”. Som kommentar til videoen skriver hun det følgende i en statusopdatering:

FIGUR 1

Negasi
I SKAL SE DEN! :D haha jeg døde første gang jeg så den!

The Duck Song
www.youtube.com
Quaaaaaaaaaak...I'm a duuuuuuuuuuck... For more, visit www.WarmMilkPro.com

21. oktober 2010 kl. 22:08 · Synes godt om · Del

3 personer synes godt om dette.

	Alima	elsker den!
	21. oktober 2010 kl. 23:36 · Synes godt om	
	Negasi	hahhah neger humor? (staves)
	21. oktober 2010 kl. 23:37 · Synes godt om	
	Alima	negerhumor*
	Jaaaaaah! 21. oktober 2010 kl. 23:37 · Synes godt om	
	Negasi	hihihih :D
	21. oktober 2010 kl. 23:41 · Synes godt om	

Negasi indleder sin statusopdatering med at anbefale andre den video, hun har lagt op på sin væg. Bemærk hendes brug af versaler og ud-råbstegn, som understreger, at hun kraftigt opfordrer sine Facebookvenner til at klikke på linket. Herefter følger en beskrivelse af hendes egen oplevelse af at se videoklipet for første gang, idet hun skriver, at hun ”døde”, første gang hun så det, hvilket er slang for, at hun grinte meget (jævnfør ”at dø af grin”). At dømme ud fra Alimas respons på videoklipet og statusopdateringen fremstår det, som om hun deler Negasi begejstring. I den efterfølgende kommentar kategoriserer Negasi videoens indhold som ”neger humor” efterfulgt af et ud-råbstegn og den metasproglige kommentar ”(staves)”. Denne kommentar signalerer en usikkerhed om, hvorvidt hun har stavet ordet korrekt. Hendes stavning af ordet varierer imidlertid også fra dansk standardortografi, idet hun skriver ordet i to ord og ikke behandler det som et sammensat navneord. Hvad der menes med udtrykket ”neger humor”, er ikke hovedsagen i denne analyse, men det ser ud til, at de to piger deler en forståelse af, hvad udtrykket referer til, idet Alima skriver ”jaaaaaa!” i den efterfølgende kommentar. Det er imidlertid interessant for artiklens

fokus, hvordan Negasi orienterer sig mod stavningen af ordet *negerhumor*, og hvordan der bliver reageret på den efterfølgende metasproglige kommentar "(staves)". Alimas reaktion kan tolkes som et svar på Negasis invitation til at rette ordet, idet Alima skriver "negerhumor" i overensstemmelse med standardkonventionerne for sammensatte navneord efterfulgt af en asterisk (*) i den efterfølgende kommentar. Brugen af asterisken indikerer, at ytringen skal forstås som en rettelse. I dette tilfælde fremstår Alimas rettelse og brug af asterisken som et venligt forsøg på at lære Negasi, hvordan ordet skal staves. Dette er med konversationsanalytiske termer et eksempel på selv-initieret anden-reparatur (Hutchby & Wooffitt 2008). Denne måde at reagere på skriftsproglig variation på er almindelig blandt eleverne, men i de næste uddrag skal vi se, hvordan selvrettelser også kan have andre sociale funktioner.

5.2 *Selvrettelser vha. asterisk*

De næste to eksempler (Figur 2 og Figur 3) viser, hvordan asterisk anvendes til at markere selvrettelse, både blandt de ældre og de yngre elever. Det første af eksemplerne stammer fra en længere tråd på de ældre elevers fælles Facebook-side for deres klasse. Siden bruges bl.a. til at arrangere aktiviteter uden for skolen såsom biograffure, fester og lignende. Den pågældende tråd indeholder 85 kommentarer og initieres af en dreng i klassen, som hedder Bashaar. Bashaar skriver, at han ikke kan komme med til næste arrangement pga. sygdom, hvorefter en anden dreng, Jamil (som også indgår i uddraget), skriver, at han heller ikke kan komme. Flere af de andre antyder, at Jamil lyver, hvilket indleder et skænderi mellem Jamil og de andre, som udmunder i forskellige beskyldninger og brug af øgenavne. I sekvensen, der går forud for uddraget, ser det således ud til, at Jamil forsøger at positionere sig selv som for vigtig til at deltage i arrangementet, og denne kontekst skal inddrages i analysen af uddraget (Figur 2). Det, at Jamil markerer afstand til arrangementer i klassen, er noget, vi hyppigt har observeret inde på klassens grupperum. Som et svar til Bashaar og Jamil skriver Fatima:

FIGUR 2

	Fatima	Eeejj I SKAAAAL KOMMER :-{	2. oktober kl. 21:33 · Synes godt om
	Fatima	Kommee*	2. oktober kl. 21:33 · Synes godt om
	Safa	Haha, self glemmer jeg ikke ;) og nej Jamil, jeg tjekkede ikke facebook selvom den har redet mig et par gange ;)	2. oktober kl. 21:33 · Synes godt om · 1 person
	Jamil	komme*	2. oktober kl. 21:34 · Synes godt om · 1 person
	Fatima	JEEEG HAAAR RETTET !! :D	2. oktober kl. 21:34 · Synes godt om

Fatima opfordrer her drengene til at deltage i klasseaktiviteten, men i sin kommentar skriver hun ”kommer” i stedet for ”komme”, som ifølge standardgrammatikken er den korrekte form. Fatima ser imidlertid straks dette og retter ordet i overensstemmelse med den korrekte grammatiske form (bemærk at hun retter sig selv inden for et minut efter hun har skrevet kommentaren). Dog skriver hun ”kommee” i stedet for ”komme”, hvilket enten kan være en slåfejl eller et middel til at understrege, at ordet skal ende på *e* og ikke *r*. Uanset hvad der er baggrunden for den alternative stavemåde, får den ikke lov til at passere ubemærket. Jamil, som allerede flere gange i løbet af korrespondancen har provokeret de andre, ser med det samme (under et minut efter) en mulighed for at rette Fatima, idet han skriver ”komme*” i den efterfølgende kommentar. Fatima reagerer inden for samme minut ved at skrive, at hun allerede havde rettet sin fejl. Hun skriver dette med versaler efterfulgt af udråbstegn for at understrege budskabet. Dog gyder hun olie på vandene ved at tilføje en grinende smiley. Vi kan dog stadig konkludere ud fra hendes kommentar, at selvrettelser fremstår som en vigtig praksis blandt de unge, og kan bruges til at markere, at de kender til og behersker standardortografien. Desuden ser det ud som om, at man, i hvert fald ifølge Fatima, har garderet sig mod kommentarer, der hentyder til manglende stavefærdigheder og lignende, i det øjeblik man har udført en selvrettelse. Således er selvrettelser en måde at udføre

face-work på (Goffman 1955), som i dette tilfælde er en strategi, der anvendes til at beskytte mod at blive konstrueret som analfabet, dum, ikke akademisk og andre karaktertræk, der kan associeres med ikke at mestre standardortografien. Jamils rettelse af en tilsyneladende banal slåfejl fremstår således som en måde at fremhæve Fatimas (påståede) dårlige stavekundskaber på. På denne måde bliver standardortografi anvendt som en ressource associeret med (akademisk) status og succes, en association, der kan genkendes fra bredere offentlige diskurser om sprog og korrekthed.

I Facebook-interaktionerne blandt de yngre elever har vi observeret en lignende brug af selvrettelser, som led i elevernes sociale positionering og forhandling af sociale relationer. Således ser vi en lignende brug af selvrettelse til *face-work* og til at demonstrere, at man behersker standardortografien blandt disse elever. Det næste uddrag (Figur 3) illustrerer, hvordan to fætre begge anvender selvrettelser i en tråd om en fodboldkamp i Champions League. Denis er en af de drenge, vi kender fra skolen. Han er født i Danmark, men hans forældre kommer fra Tyrkiet, og han taler tyrkisk med sine forældre. Baggrunden for uddraget er, at lodtrækningen til gruppespillet i fodboldturneringen Champions League er blevet offentliggjort, og det tyrkiske fodboldhold Galatasaray skal spille mod FC København.

Denis giver i sin statusopdatering udtryk for sin begejstring over, at FC København skal spille mod det tyrkiske fodboldhold Galatasaray. Ud over det ordrette indhold i opdateringen, understreger brugen af versaler i hele ytringen samt indsætningen af flere s'er i ordet "YESSSS", at det er en god nyhed for Denis. Statusopdateringen bliver suppleret af et screenshot fra en tyrkisk hjemmeside, der viser, hvilke hold i gruppen der skal spille mod hinanden. Der er ikke noget i Denis' statusopdatering, der direkte henleder læserens opmærksomhed på, at der er tale om en opdatering om gruppespillet i Champions League. Denne information kan dog udledes fra det screenshot, som Denis har lagt op i forbindelse med opdateringen, ligesom den fodboldinteresserede ville kunne gætte dette ud fra de hold, der er repræsenteret i billedteksten.

Mehmets stavning af det engelske ord "League" afviger imidlertid fra standardortografien, idet han staver det "legue". Dette retter han

FIGUR 3

Oversættelse af tyrkisk billedtekst: Første kampe i UEFA Champions Leagues grupper skal spilles 17-18. september. Her er grupperne: Gruppe A: MAN.UTD, SHAKHTAR, LEVERKUSEN, R.SOCIEDAD.

umiddelbart efter til "League" efterfulgt af to asterisker. Denis reagerer ikke på denne selvrettelse, men bekræfter i den efterfølgende kommentar, at der er tale om Champions League. Ydermere tilføjer han, at

han er ”på” og gerne vil have billetter. Udtrykket ”på” er en forkortelse for udtrykket ”at være på”, hvilket blandt eleverne associeres med at være positivt indstillet til eller være klar på at være med til et eller andet. Under et minut efter at have skrevet kommentaren opdager Denis, at han har stavet ”billetter” med et enkelt ”t”. Dette retter han i den efterfølgende kommentar ved at skrive ”billetter” efterfulgt af tre asterisker. Dernæst understreger Mehmet, at han glæder sig til at se Real Madrid spille både mod FC København og Galatasaray, hvilket er ”Luxx”. ”Luxx” er en alternativ stavemåde for ”luksus”. Man kan argumentere for, at hans begejstring fremstår forstærket takket være det ekstra ”x”, på samme måde som vi så det i stavningen af ordet ”YESSSS”. Denne måde at markere emfase på skrift på er en hyppig praksis blandt begge grupper af elever. Mehmet anvender også ordet ”Wallah” i sin kommentar, hvilket er en interjektion, der ofte bruges både i tale og skrift af begge grupper elever. *Wallah* er ydermere associeret med en måde at tale på, som de ofte omtaler som fx gadesprog, gangstersprog og slang (Madsen 2013).

Uddraget med Mehmet og Denis viser, at de yngre elever på linje med de ældre anvender selvvrettelser markeret med asterisk til at angive, hvis de har lavet en slå- eller stavfejl. På samme måde, som vi har observeret blandt de ældre elever, anvender de yngre elever også selvvrettelser til at udvise kompetencer med hensyn til retstavning i forhold til standardortografi. Desuden viser eksemplet, at de to drenge her sammen konstruerer en praksis, hvor det er vigtigt at stave korrekt. Ydermere er det interessant at se, hvordan Mehmet og Denis ikke retter alle afvigelser fra standardortografien i deres korrespondance. Der er således noget, der tyder på, at der er flere forskellige normer, der fungerer side om side. Eksempelvis reagerer hverken Mehmet eller Denis selv på stavningen af ordet ”YESSSS”, som ortografisk afviger fra den engelske skriftsprognorm. Dette skyldes sandsynligvis, at emfase ved hjælp af versaler og brugen af flere s’er er en meget almindelig skriftsprogpraksis på sociale netværkssider som Facebook (se bl.a. Benwell & Stokoe 2006). Det samme gælder for brugen af versaler i resten af statusopdateringen. Desuden anvender de også repetition af bogstaver i ordene ”Luxx” og ”Jaaa” som metasproglige markører, der fortæller læseren om, hvordan det pågældende ord skal tolkes i forhold til sam-

menhængen. Dette bliver der heller ikke reageret på, hvorved det fremgår, at denne stavepraksis er umarkeret i denne type af skriftsproglig fremstilling. Således er det tydeligt at se, at det ikke er alle af de måder at skrive på, der varierer fra den ortografiske standard, der forekommer markeret i elevernes skriftsproglige praksisser på Facebook. Hermed kan vi altså observere, hvordan flere forskellige normer for sprogbrug fungerer side om side i drengenes interaktioner på Facebook.

5.3 Lang tid siden hvad du lave – selvrettelse fra stileret indlærerdansk til standardortografi

I det næste uddrag (Figur 4) ser vi et eksempel på en lignende selvrettelsesstrategi. Som vi så blandt de yngre elever i det forrige uddrag, fungerer forskellige normer side om side. Dette er også tilfældet i de ældre elevers Facebookinteraktioner, hvilket illustreres i Figur 4, hvor en af de unge foretager en selvrettelse fra stileret indlærerdansk til standardortografi. Endvidere viser uddraget, hvordan den interaktionelle kontekst spiller en central rolle for, hvilke normer der gælder hvornår, og hvem der har ”ret” til at skrive hvordan i forskellige situationer. Statusopdateringen i uddraget er skrevet af Jamil, en af de ældre elever, på hans væg. Opdateringen omhandler hans forventninger til den efterfølgende dag, som han forventer, bliver lang. Han skriver:

FIGUR 4

 Jamil
lang dag imorgen, først fri 17,05!
Synes godt om · Tilføj kommentar · søndag kl. 19:10 ·
[...]

 Rasmus Jeg møder 8:00 og har fri 17:30, og sådan er det hver mandag;)
søndag kl. 19:45 · Synes godt om

 Jamil ja, men så har du da også tidligere fri de andre dage
søndag kl. 19:46 · Synes godt om

 Rasmus Ikke specielt tidligt
søndag kl. 19:51 · Synes godt om

 Jamil don't lie nigga
søndag kl. 19:52 · Synes godt om · 1 person

 Rasmus Det gør jeg da heller ikke snemand
søndag kl. 19:54 · Synes godt om · 1 person

 Jamil laang tid siden, hvad du lave
søndag kl. 19:54 · Synes godt om · 2 personer

 Rasmus Jeg ser den fodbold i den fjernsyn, og høre den musik fra den youtube
søndag kl. 19:56 · Synes godt om · 2 personer

 Rasmus * Jeg ser fodbold i fjernsynet, og hører musik på Youtube :D
søndag kl. 19:57 · Synes godt om

 Jamil 郵便配達は二度ベルを鳴らす
søndag kl. 19:58 · Synes godt om

Rasmus, en af Jamils klassekammerater, er en af de første til at kommentere opdateringen. Han giver udtryk for, at han selv forventer at få en endnu længere arbejdsdag, hvilket han anser for helt normalt. På denne måde forsøger han at overgå Jamil og bagatellisere indholdet af Jamils opdatering. Således udvikler interaktionen mellem de to drenge sig efterhånden til en venskabelig konkurrence om, hvem der har den hårdeste dag. Dette forsætter i de efterfølgende kommentarer. Korrespondancen skifter imidlertid pludselig karakter, idet Jamil skriver: ”don’t lie nigga”, hvormed han beskylder Rasmus for ikke at holde sig til sandheden. Bemærk her skiftet i stil fra standardnært dansk skriftsprog til afroamerikansk (engelsk). Rasmus reagerer ved at skrive: “Det

gør jeg da heller ikke snemand”. Med disse to ytringer introduceres hudfarve og etnicitet som elementer i samtalen. Etiketten ”snemand” fremstår i sammenhægen emblematiske for det at være hvid i modsætning til etiketten ”nigga”. Således fremstår det som om, at de to drenge bytter farve og etnicitet. Det vil sige, at den hvide majoritetsdrenge Rasmus bliver tilskrevet mærket ”nigga” (stereotyp forbundet med at være sort), mens minoritetsdrenge Jamil (der er mørkere i huden) får etiketten ”snemand”.

Udvekslingen af roller og identiteter bliver yderligere motiveret sprogligt af Jamil, der med en stiliseret indlærervariet af dansk associeret med nyligt ankomne indvandrere henvender sig til Rasmus. Han skriver: ”lang tid siden, hvad *du lave*”. Rasmus tilpasser sig denne stil i sit svar: ”Jeg ser den fodbold i den fjernsyn og høre den musik på den youtube”. I denne sætning er det hans afvigende brug af bestemt artikel, der markerer hans ytring som karakteristisk for indlærerdansk. Det, at Rasmus her tilpasser sig Jamils stil, er med til at retfærdiggøre Rasmus’ brug af dette register i denne kontekst. Af en eller anden grund retter Rasmus efterfølgende sætningen til standarddansk, indledt af en asterisk, som markerer selvrettelse. Denne handling kan tolkes som en form for face-work (der beskytter ham mod at blive sanktioneret af andre), men den trækker på *formen* selvrettelse, idet han bruger asterisk som ramme for handlingen. Således anvender de unge altså *formen* selvrettelse til mere end blot at rette slå- eller stavfejl.

Vi kan ikke med sikkerhed sige, hvad der motiverer Rasmus til at omskrive ytringen, men en mulig forklaring er, at de to drenge samtale ikke er privat. I og med at deres samtale udspiller sig på Jamils Facebook-væg og ikke gennem Facebooks beskedfunktion, er deres samtale synlig for alle deres Facebook-venner. Ud fra uddraget ved vi, at der er mindst to tilskuere til samtalen, idet Lamis og Massima ”synes godt om” nogle af kommentarerne i tråden. Så på trods af, at det fremstår som om, at Rasmus føler sig tilpas ved at anvende stiliseret indlærerdansk i samtalen med Jamil (bemærk, at det var Jamil, der initierede aktiviteten), betyder dette ikke nødvendigvis, at han føler sig tilpas ved at bruge stilen offentligt. I forlængelse af dette kan Rasmus face-work anskues som en måde at administrere sin ”offentlige” identitet på. Af den grund skal hans motivation for at rette sig selv ikke nødvendigvis

findes i den lokale interaktion mellem de to drenge, men snarere ses som et skift til en offentlig persona. Tidligere har vi observeret, hvordan Rasmus er blevet irettesat, når han har skiftet (*crossing*, Rampton 1995) til stile eller registre som hans kammerater ikke mener, at han har rettighed til at bruge (se Stæhr U.dg.-a for en detaljeret beskrivelse af dette). Eksempelvis har han tidligere anvendt sproglige træk, der kan associeres med arabisk, i sin Facebook-interaktion, hvilket er blevet sanktioneret af hans arabisktalende klassekammerater. At hans skift i stil i dette uddrag bygger på tidligere lignende hændelser, understøtter forklaringen af hans selvrettelse som en måde på at gardere sig mod kommentarer fra andre.

Således kan dette tilfælde af face-work, som trækker på en selvrettelsespraksis, karakteriseres som en måde, hvorpå han kan administrere, hvordan han positionerer sig i forhold til andre unge og andre sproglige stile. Det er straks sværere at forklare betydningen af Jamils efterfølgende kommentar, hvor han indsætter et link skrevet på japansk, hvor der står ”postbudet ringer altid to gange” (titlen på en roman af James M. Cain). Linket fører til en anden Facebookside med indhold fra det brugerredigerede internetleksikon Wikipedia skrevet på tyrkisk. Teksten på siden handler om filmen ”Tutko”, hvilket er den tyrkiske titel på den italienske film ”Osessione” (”besættelse”), som er en filmatisering af James M. Cains ”The postman always rings twice”. At Jamil indsætter dette link kan forklares som et eksempel på hans passion for sort humor, som vi kender fra vores etnografiske observationer. Dette passer også med den generelle muntre, ironiske og drillende tone i uddraget og deres leg med sproglige ressourcer og sociale kategorier. På trods af den lokalt etablerede muntre tone mellem drengene er det stadig en mulig forklaring, at Rasmus er opmærksom på muligheden for at blive korrigeret af andre brugere på baggrund af sin sprogbrug i dette semioffentlige rum. Et centralt aspekt ved dette uddrag er, at det illustrerer, hvordan elevernes sproglige ressourcer er polycentrisk organiserede, idet de i deres interaktion orienterer sig mod forskellige normcentre associeret med henholdsvis afroamerikansk engelsk, indlærer dansk og standardortografi.

I denne sektion har vi belyst, hvorledes eleverne retter deres egen sprogbrug, og hvordan dette peger på sociale relationer mellem elever-

ne. I afsnit 6 skal vi se, hvordan eleverne retter på hinanden, og hvordan disse rettepraksisser også er forbundet med social positionering.

6. RETTELSE AF ANDRES SPROGBRUG

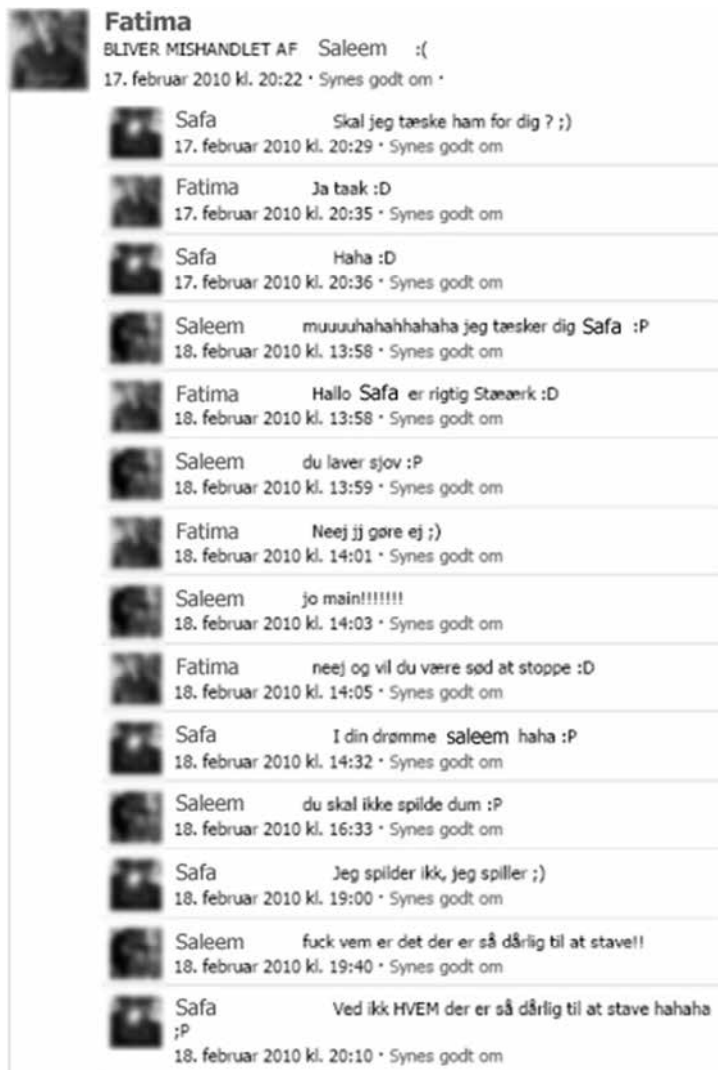
Rettelser af andres sprogbrug kan foregå på mange forskellige måder. Nogle gange er rettelser blot markeret med en asterisk (ligesom ved selvrettelserne), men andre gange er rettelserne mere eksplicitte som for eksempel: ”det skal staves sådan her”, ”du stavede det forkert”, ”lær at stave”, ”kan du ikke stave” osv. De fleste af rettelserne har det til fælles, at de ofte følges af metapragmatiske kommentarer til den sprogbrug, der er genstand for rettelserne. Disse metapragmatiske evalueringer er ofte nøglen til at forstå rettelsernes sociale funktion, da de ofte forklarer motivationen for rettelserne eller indeholder identitetstilskrivninger eller kategoriseringer. Når man kigger på strategierne for rettelser af andres sprogbrug blandt begge aldersgrupper, er det værd at bemærke, at de langt fra retter alle afgivelser, stavfejl og taste-fejl. Dette svarer altså til det, vi har observeret angående selvrettelser. Nogle gange retter de kun nogle af forekomsterne, og andre gange retter de slet ikke hinanden. Desuden varierer det, om de orienterer sig mod standardortografi eller andre normer. Der er endda tilfælde, hvor de orienterer sig mod forskellige normniveauer på samme tid, når de retter hinanden. Dette antyder, at deres rettelser har andre funktioner end blot at fokusere på korrekthed. Disse andre funktioner vil vi undersøge nærmere i dette afsnit, hvor vi viser fire forskellige eksempler på, at eleverne retter hinandens sprogbrug.

6.1 Jeg spiller ikke, jeg spiller – orientering mod standardortografi brugt til social positionering

Det første eksempel (Figur 5) på rettelse af andres sprogbrug viser, hvordan standardortografi bliver brugt som en social ressource i social positionering mellem de ældre elever. Fatima, en af de piger vi kender fra skolen, poster en opdatering på sin væg, hvor hun beskylder en af sine venner, Saleem, for at mishandle hende. Hvad der mere specifikt ligger i denne ytring, melder uddraget intet om. Saleem er ikke en af de elever, vi kender fra skolen, men vi ved, at han bor på samme vej som

Fatima, og at de ofte skriver sammen på Facebook. Dette foregår ofte på en flirtende måde, som involverer drillerier og spøgende verbale tæsk (se Stæhr U.udg.-b). Fatima skriver:

FIGUR 5

The image shows a screenshot of a Facebook chat conversation. At the top, the name 'Fatima' is displayed next to a profile picture. Below the name, the text 'BLIVER MISHANDLET AF Saleem :(' is visible, followed by the timestamp '17. februar 2010 kl. 20:22 · Synes godt om ·'. The conversation consists of several messages from both participants, each with a small profile picture icon, the name of the sender, the message content, and a timestamp. The messages are as follows:

- Safa**: Skal jeg tæske ham for dig ? ;)
17. februar 2010 kl. 20:29 · Synes godt om
- Fatima**: Ja taak :D
17. februar 2010 kl. 20:35 · Synes godt om
- Safa**: Haha :D
17. februar 2010 kl. 20:36 · Synes godt om
- Saleem**: muuuahahahaha jeg tæsker dig Safa :P
18. februar 2010 kl. 13:58 · Synes godt om
- Fatima**: Hallo Safa er rigtig Stæærk :D
18. februar 2010 kl. 13:58 · Synes godt om
- Saleem**: du laver sjov :P
18. februar 2010 kl. 13:59 · Synes godt om
- Fatima**: Neej jj gøre ej ;)
18. februar 2010 kl. 14:01 · Synes godt om
- Saleem**: jo main!!!!!!
18. februar 2010 kl. 14:03 · Synes godt om
- Fatima**: neej og vil du være sød at stoppe :D
18. februar 2010 kl. 14:05 · Synes godt om
- Safa**: I din drømme saleem haha :P
18. februar 2010 kl. 14:32 · Synes godt om
- Saleem**: du skal ikke spilde dum :P
18. februar 2010 kl. 16:33 · Synes godt om
- Safa**: Jeg spilder ikk, jeg spiller ;)
18. februar 2010 kl. 19:00 · Synes godt om
- Saleem**: fuck vem er det der er så dårlig til at stave!!
18. februar 2010 kl. 19:40 · Synes godt om
- Safa**: Ved ikk HVEM der er så dårlig til at stave hahaha ;P
18. februar 2010 kl. 20:10 · Synes godt om

Fatimas brug af versaler i sin opdatering kan tolkes, som om at hun ønsker at fange andres opmærksomhed. I og med at Fatimas opdatering er skrevet i nutid, kan det læses, som om ”mishandlingen” foregår nu og her, en læsning, der kan understøttes af det faktum, at Saleem først reagerer på opdateringen dagen efter. Hendes opdatering er også karakteriseret ved at have en flirtende undertone. Hendes ”råb om hjælp” bliver hørt, kun få minutter efter at hun har skrevet sin opdatering. Hendes klassekammerat Safa tilbyder straks sin assistance ved at tæske Saleem, hvilket Fatima glad accepterer kort efter. Denne første del af samtalen finder sted den 17. februar om aftenen. Samtalen fortsættes dagen efter, da Saleem reagerer på Safas tilbud om at give ham tæsk. Med en ikonisk repræsentation af en ond latter (”muuuuhahahahaha”) truer Saleem nu med at tæske Safa. I løbet af de efterfølgende kommentarer diskuterer Saleem og Fatima, hvorvidt Saleem er stærkere end Safa. Bemærk her, at korrespondancen sker inden for en munter ramme, hvilket signaleres ved deres brug af emotikoner og de ikoniske repræsentationer af latter.

En halv time senere melder Safa sig på banen igen, idet hun skriver: ”i din drømme Saleem haha”. Saleem reagerer på denne konfrontatoriske (men stadig muntre) kommentar ved at skrive: ”du skal ikke *spilde* dum”. I denne kommentar laver Saleem en stavefejl, idet han skriver ”spilde” i stedet for ”spille”, som er den korrekte skrivemåde ifølge den danske retskrivningsnorm. Safa tøver ikke med at udnytte denne fejl, idet hun skriver: ”Jeg *spilder* ikke, jeg spiller ;)”. Således henleder hun opmærksomheden på Saleems stavefejl. Den blinkende smiley kan tolkes som drilleri eller som en tilfredshed over at opdage Saleems fejl. I kommentaren efter prøver Saleem at svare igen ved at skrive: ”fuck **vem** er det der er så dårlig til at stave!!”. Ud fra denne ytring kan vi ikke vide, hvorvidt han udtaler sig generelt om Safas stavekundskaber, eller hvorvidt han reagerer på hendes slåfejl i hendes forrige kommentar, hvor hun skriver: ”i *din* drømme” i stedet for ”i *dine* drømme”. Imidlertid fremstår dette comeback ikke særligt succesfuldt, idet Saleem igen laver en stave- eller slåfejl ved at skrive ”vem” i stedet for ”hvem”. På samme måde, som vi så i den forrige tur, udnytter Safa igen situationen og omformulerer Saleems kommentar til et spørgsmål rettet mod ham

selv. Desuden fremhæver hun ordet ”hvem” ved at skrive med versaler. Dette sætter en stopper for Saleems diskussionslyst.

På denne måde bliver stavekundskaber anvendt som en social ressource, idet Safa (som er kendt som en meget skoleambitiøs pige) bruger sine stavekundskaber til at positionere Saleem som en dårlig staver (hele to gange). Dermed opnår hun at imødekomme og forpurre hans forsøg på at positionere sig som overlegen (jf. hans forsøg på fysisk dominans ved spørgsmålet om, hvem der kan tæske hvem). Således illustrerer interaktionen mellem de unge her, hvordan stavning bliver anvendt som en ressource til social positionering, på linje med den måde, hvorpå fysisk styrke blev fremhævet som statusressource tidligere i uddraget. At dømme ud fra det, at Saleem ikke responderer på Safas sidste kommentar, fremstår det, som om akademiske færdigheder (jf. stavning) og viden om standardortografi trumfer fysisk fremtoning og styrke denne gang. Vi har flere gange blandt de ældre elever observeret lignende eksempler, hvor akademiske færdigheder såsom stavning er blevet anvendt som social ressource i forhandlingen af sociale relationer (Stæhr 2010).

6.2 Biatches og lågsus – vennenormer versus standardortografi

De næste to eksempler viser, hvordan nogle af de yngre drenge forhandler om, hvilke normer der er relevante i de pågældende situationer. For at kunne rette andres sprogbrug kræver det viden om, hvornår hvilke normer gælder, og i hvilke situationer normer bliver vurderet som seriøse, og hvornår de vurderes som mindre seriøse. Det næste eksempel (Figur 5), som er et uddrag fra en af de yngre elevers Facebook-væg, viser, at eleverne på et tidligt tidspunkt kender til, hvilke værdier der er tilskrevet forskellige normer, og hvornår forskellige normer gælder. Eksemplet viser også, at eleverne kan indgå i forhandlinger om, hvilke normer der er relevante i en given sammenhæng. I uddraget indgår flere af de drenge, vi kender fra den yngre klasse. En af drengene, Frederik, poster et billede, der viser, hvordan han har dækket op til sin fødselsdagsfest. Han tagger drengene fra klassen på billedet. Det betyder, at han indsætter en ”mærkat” med hver enkelts navn på billedet, hvorefter der sendes en besked ud til de taggedede drenge. Næsten alle de drenge, som er taggedede på billedet, har trykket ”like” på billedet:

FIGUR 6

 Frederik
6. april i nærheden af Amagerbro

Så er der gjort klar til fødselsdagen imorgen — sammen med [dreng] og 9 andre.

Synes godt om · Tilføj kommentar · Del 👍 8 💬 11

dette. [dreng] og 5 andre synes godt om

 Daniel Lugsus l<3
6. april kl. 21:45 · Synes godt om · 🗨 1

 Frederik Jep
6. april kl. 21:47 via mobil · Synes godt om

 Musa 😊
6. april kl. 21:54 via mobil · Synes godt om

 Luca Laser tag biatches
6. april kl. 23:03 via mobil · Synes godt om

 Frederik Enzo 1 lasergun* og 2 bitches*
6. april kl. 23:04 via mobil · Synes godt om

 Musa Haha!
6. april kl. 23:33 via mobil · Synes godt om

 Luca Ja man siger blaches for sjovt
6. april kl. 23:52 via mobil · Synes godt om

 Frederik Okree
6. april kl. 23:54 via mobil · Synes godt om

 Luca Okreee
7. april kl. 00:06 via mobil · Synes godt om · 🗨 1

En af de drenge, der har trykket ”synes godt om”, er Daniel. Han reagerer ydermere ved at tilføje en kommentar, hvor han skriver ”Lugsus <3”. På denne måde udtrykker han yderligere entusiasme for Frederiks fødselsdagsforberedelser, idet symbolet ”<3” er et emotikon, der forestiller et hjerte, der ligger ned. Hans stavning af ordet *Lugsus* er en alternativ stavemåde for ordet *lüksus*, som vi også så drengene stave på forskellige måder i Figur 3. Det er værd at notere, at der heller ikke her er nogen, der kommenterer på denne alternative stavemåde af ordet. Frederik udtrykker enighed ved at skrive ”Jep”, og Musa gør det samme ved at indsætte en glad smiley. Godt en time senere skriver en anden klassekammerat, Luca, ”Laser tag biatches”. Hvad dette præcist henviser til, fremgår ikke tydeligt af hans kommentar, men man må formode, at de til fødselsdagen skal spille ”laser tag”. ”Laser tag”, som også går under betegnelsen ”laser game”, er en aktivitet, hvor to hold skal nedkæmpe hinanden med laservåben. Dette er en aktivitet, som tilbydes af flere eventfirmaer. Frederik foretager imidlertid prompte et par rettelser til Lucas kommentar vha. asterisker: ”Luca 1 lasergun* og 2 bitches*”. Således opstiller han i nummerorden de fejl, Luca har lavet i sin kommentar.

I Musas efterfølgende kommentar fremstår det, som om Musa finder det morsomt, at Frederik retter Luca, idet han kommenterer med en ikonisk gengivelse af en høj latter (bemærk udråbstegnet). Rettelsen af ”laser tag” til ”laser gun” må bunde i en overbevisning om, at Luca har kaldt aktiviteten noget forkert. Denne rettelse synes Luca også at acceptere. Dette gør sig imidlertid ikke gældende for rettelsen af ordet ”Biatches”. Her responderer Luca på rettelsen ved at forsvare sin egen stavemåde af ordet ved at argumentere for, at ”man siger biaches for sjovt”. Denne gang har han ikke noget *t* i ”biatches”, mens han til gengæld har et standardafvigende *t* på ”sjovt”. Disse to afvigelser reagerer Frederik ikke på. Frederik accepterer derimod øjensynligt Lucas argument med en anden alternativ stavemåde af ordet *okay*, som han staver ”okree”. Luca responderer ved tilsvarende at skrive ”okreee”. Stavemåden ”Okree(e)” anvendes hyppigt af de yngre drenge på Facebook. Det gælder især de drenge, der også anvender ressourcer, der kan associeres med gadesprog og indeksikaliseringer værdier såsom gadesmarthed, sejhed og maskulinitet.

Dette eksempel viser, hvordan venner kan forhandle sig frem til, hvilke normer der er relevante i en given situation. Særligt interessant er Frederiks rettelse af Lucas måde at stave "Biatches" på, idet Luca re-sponderer ved at skrive, at det ikke er en stavefejl, men noget, man gør "for sjov". Hermed angiver Luca, at "biatches" er en konvention-aliseret stavemåde og ikke bare noget, han selv har fundet på. Ordet *biatches* forekommer eksempelvis ofte i rapmusik eller i Amerikansk slang. Således konstruerer han sig selv som en kompetent sprogbruger, der kender til seje, alternative stavemåder. Dermed bliver kendskabet til andre niveauer af normer til en ressource, der kan bruges i sociale interaktioner. Argumentationen om, at stavemåden er "for sjovt" vid-ner også om, at Luca er bevidst om, at der er et hierarki mellem de for-skellige normer: Hvor standardortografien er alvorlig, er der normer for sprogbrug mellem venner, på Facebook og i slang, der er for sjov. Dette stemmer overens med, hvad Stæhr (U.udg.-a) finder blandt de ældre elevers metasproglige kommentarer, idet de siger, at Facebook er "frit", mens skolenormer er "seriøse".

I det næste eksempel (Figur 7) ser vi endnu et eksempel på en alter-nativ stavemåde af ordet luksus, og hvordan eleverne efterfølgende diskuterer, hvilke stavemåder der er passende i situationen. Opdate-ringen er igen lavet af Frederik, som lægger et billede af 42 dåser med energidrik op på sin væg med teksten "Lågsus".

FIGUR 7

Frederik
lørdag i nærheden af Taarnby

Lågsus — sammen med [Dreng]

Synes godt om · Tilføj kommentar · Del

[Dreng] synes godt om dette.

Daniel Okree dagner du idag?
lørdag kl. 23:03 · Synes godt om

Frederik Self
lørdag kl. 23:03 via mobil · Synes godt om

Daniel Samme her, 😊
lørdag kl. 23:03 · Synes godt om

Willam det staves luksus
søndag kl. 18:41 · Synes godt om

Frederik Jeg staver det lågsus
søndag kl. 18:49 via mobil · Synes godt om

Daniel Lågsus lyder bedere end LUKSUS
søndag kl. 18:49 · Synes godt om · 🗨️ 1

Willam nej
søndag kl. 20:23 · Synes godt om

Daniel Det synes frederik og jeg.
søndag kl. 20:39 · Synes godt om · 🗨️ 1

Daniel, en klassekammerat, reagerer på opdateringen ved at skrive ”okree” (med samme betydning som i forrige eksempel) og spørger Frederik, om han ”døgner” i dag, hvilket er slang for at være vågen i over et døgn. Frederik svarer ”self”, hvilket er en forkortelse for *selvfølgelig*. Ifølge Daniels efterfølgende kommentar ”døgner” han også. Korrespondancen mellem Daniel og Frederik foregår lørdag aften ved 23-tiden, hvorefter der først sker noget igen søndag kl. 18.41, hvor en dreng fra deres parallelklasse, William, blander sig i samtalen ved at kommentere på Frederiks stavning: ”det staves luksus”. Hertil svarer Frederik ”Jeg staver det lågsus”, hvilket Daniel støtter ham i, eftersom han giver udtryk for, at det ”lyder” bedre end den konventionelle måde at stave ordet på. William fremstår ikke enig, idet han kort skriver ”nej”. Daniel lukker diskussionen ved at skrive ”Det synes Frederik og jeg”. Modsat de tidligere episoder, hvor *luxus* bliver stavet på forskellige måder, der afviger fra standardnormen, bliver der her reageret på afvigelsen. Dette tyder på, at stavekonventioner eller normer for sprogbrug ikke afhænger af mediet, men snarere at retningslinjerne for stavning blandt de unge er situationelt bestemte og kan forhandles ud fra kriterier baseret på personlig præference.

Ligesom i Figur 6 ser vi her igen, hvordan drengene orienterer sig mod forskellige normer. Hvor William orienterer sig mod retskrivningsnormen (jf. Aghas tredje niveau), orienterer Frederik og Daniel sig mod en vennenorm (jf. Aghas andet niveau), hvor de fremhæver deres egen indbyrdes relation ved at henvise til en indforstået norm de to imellem. Det er dog ikke kun den standardortografiske norm og Frederik og Daniels vennenorm, der er i spil her. Det forhold, at andre slangudtryk og alternative staveformer såsom ”okree”, ”døgner” og ”self” ikke bliver påtalt, viser, at disse tilsyneladende ikke er i strid med nogen af de normer, der er i spil, heller ikke de normer, William orienterer sig imod. Disse staveformer fremstår således umarkerede i denne kontekst – også for William, som ellers synes at orientere sig kraftigt mod dansk standardortografi. Således må man formode, at han kender til (og måske behersker) både vennenormer eller onlinenormer, samtidig med at han kan bruge sin kompetence inden for standardortografien til at rette på Frederiks alternative stavemåde af *luxus*. Desuden ser vi, at en slåfejl som i ”bedere” og manglende stort begyndelsesbogstav i

navnet ”frederik” også passerer uden rettelser. Dette understøtter den tolkning, at sprogbrugerne ikke bare retter alle de fejl, de møder, men kun i de sammenhænge, hvor det har en social betydning. I Figur 7 går den sociale forhandling på, hvorvidt det er sejt at stave *luxsus* ”lågsus”, idet Daniel konstruerer et fællesskab omkring denne stavemåde ved at inkludere Frederik i ”gruppen”, der synes denne stavemåde lyder bedre.

6.3 Gøt eller göt – indhold og form

Vi så i de forrige uddrag, at de yngre elever orienterer sig mod forskellige normcentre, at de vurderer forskellige normer som seriøse og mindre seriøse (jf. man siger ”biachtes” for sjov og at ”lågsus” lyder bedre end ”luxsus”), og at normer for sprogbrug kan gøres til genstand for forhandling. I disse eksempler fungerer standarddansk som en ”baseline” (Agha 2007: 147), som andre normer vurderes i forhold til. Vi skal i det sidste uddrag se, hvordan dette også er tilfældet blandt de ældre elever. I det sidste eksempel (Figur 8) skal vi imidlertid se, hvordan vennegenererede normer også kan blive vurderet som seriøse og tilstrækkelige, og hvordan standardnormens almengyldighed (som i eksempel 7) bliver udfordret af andre normer for sprogbrug. Opdateringen er skrevet af Bashaar på hans egen væg. Uddraget er taget fra en længere tråd, men her bringer vi kun trådens begyndelse. Bashaar skriver:

FIGUR 8

Bashaar
7. august 2010

Shuf hendes Göt !

 Ceyda HAHA göt**
7. august 2010 kl. 21:54 · Synes godt om

 Bashaar Ved det, men jeg kan ikke finde ud af at lave det
7. august 2010 kl. 21:54 · Synes godt om

 Ceyda ok først denne her " også o priv
7. august 2010 kl. 21:55 · Synes godt om

 Bashaar "o
7. august 2010 kl. 21:55 · Synes godt om

 Ceyda du skal ikke lave mellem rumm !!ö " =o
7. august 2010 kl. 21:56 · Synes godt om

 Bashaar "O
7. august 2010 kl. 21:56 · Synes godt om

 Ceyda HAHA Nej ö "o du skal trykke på "ogso lave et of
7. august 2010 kl. 21:57 · Synes godt om

 Bashaar ^Kan ikke, finde ud af det..
Fuck oogså det, fol ved godt hvad jeg mener >:)
7. august 2010 kl. 21:58 · Synes godt om

 Ceyda Okay Det lyder også som det samme
7. august 2010 kl. 21:59 · Synes godt om

 Bashaar Jaa...
7. august 2010 kl. 21:59 · Synes godt om

Bashaar opfordrer i sin statusopdatering læseren til at "Shuf hendes Göt" ("se hendes røv") dog uden at uddybe, hvilken "göt" han taler om. Dette forbliver et mysterium, idet det ikke er et emne, der bliver bragt op i den efterfølgende korrespondance. Hans opdatering kan sprogligt karakteriseres som det, de unge refererer til som gadesprog, idet den består af en blanding af forskellige sproglige træk associeret med forskellige sprog. Det vil sige tyrkisk, arabisk og dansk. Dog staver han det tyrkiske ord "göt" med et dansk "ø", hvilket gør det svært at vurdere, hvilket nationalsprog ordet kan tilskrives. Ceyda retter Bashaar stavning af ordet "göt" til "göt", hvilket er i overensstemmelse med

tyrkisk retstavning. Vi kender ikke Ceyda fra de skoleklasser, vi har fulgt, men at dømme efter hendes navn og hendes kommentarer fremstår hun som en, der mestrer tyrkisk skriftsprog. I de første syv kommentarer forsøger Ceyda at lære Bashaar, hvordan man laver et ”ö” på tastaturet. Til trods for hendes vedholdenhed lykkes dette ikke. Efter en række forsøg giver Bashaar op, idet han skriver: ”^kan ikke, finde ud af det..Fuck også det fol ved godt hvad jeg mener >:)”.

Således skifter Bashaar fokus fra ordets form til dets indhold. De mange slåfejl i ytringen tyder endvidere på, at han hverken interesserer sig for form eller ortografisk korrekthed på dette tidspunkt. Således bliver Ceydas orientering mod korrekthed bragt op til forhandling, som vi også så det blandt de yngre elever, idet Bashaar argumenterer for, at indhold her må være vigtigere end form, da folk jo udmærket ved, hvad han mener. Ceyda tilslutter sig øjensynligt dette synspunkt, idet hun skriver: ”Okay Det lyder også som det samme”. På denne måde bliver et brud på standardortografi på skrift lokalt accepteret og begrundet med regler for udtale. Ud over at vise, at standardortografi kan bringes op til forhandling lokalt mellem de unge, viser uddraget også, at de unge orienterer sig mod andre ortografiske standarder end den danske. Ud over tyrkisk, som vi har set et eksempel på her, finder vi også, at de unge ofte orienterer sig mod engelsk ortografisk standard.

7. RETTELSE SOM SOCIAL RESSOURCE

I denne artikel har vi vist forskellige eksempler på hhv. selv-initierede og anden-initierede rettelser på Facebook. I beskrivelsen af disse rettepraksisser har vi vist, hvordan brugerne orienterer sig mod forskellige normniveauer, og hvordan de anvender forskellige metasproglige strategier til at gøre dette. Fra den mest enkle situation, hvor en Facebook-bruger skriver ”(staves)” efter et ord, hvorefter en anden bruger hjælper vedkommende med at stave ordet, til situationer, hvor standardortografi anvendes som social ressource til social positionering på linje med andre sociale ressourcer (fx fysisk fremtoning). I førstnævnte tilfælde fremstår rettelsen som et eksempel på samarbejde om retstavning. Rettelsen i det andet tilfælde får derimod betydning for, hvordan de unge positionerer sig i forhold til hinanden, mens vi i andre tilfælde

også har vist, hvordan det bruges til at nedgøre hinanden og konkurrere om, hvem der er den mest kompetente staver. I artiklen har vi ydermere vist eksempler på, hvordan både de yngre og de ældre elever bruger selvrettelser vha. asterisk til face-work, hvor de garderer sig mod rettelser fra andre. Samtidig angiver selvrettelserne, at beherskelse af standardortografien er en ressource associeret med status og akademiske kompetencer. Vi kan yderligere se, at det ikke er god takt og tone at rette på andre, når de først har rettet sig selv, hvorfor vi i de fleste tilfælde også ser, at de ikke orienterer sig mod hinandens fejl, når de er blevet rettet. Således afslører elevernes rettepraksisser (både når der er tale om selv-initierede og andre-initierede rettelser), hvordan deres sproglige kompetencer (i forhold til forskellige niveauer af normativitet) får betydning for, hvordan de positionerer sig i forhold til hinanden og forhandler sociale relationer. Endelig er der ikke noget i vores analyser, der tyder på, at der er nogen forskel på, hvorvidt eller hvordan de to elevgrupper retter sig selv eller hinanden. Begge grupper kan altså karakteriseres som refleksive sprogbrugere. Det er således en unuanceret påstand, at unge skulle blive dårligere til at stave, fordi de anvender sociale medier i deres hverdagskommunikation. Tværtimod viser vores undersøgelse, at de elever, vi undersøger, er gode til at skelne mellem, hvilke normer de orienterer sig mod og staver efter. Samtidig er det tankevækkende, at sproglig refleksivitet vedrørende normer for sprogbrug allerede fra et tidligt tidspunkt spiller en vigtig rolle i de yngre elevers Facebook-interaktioner, da dette vidner om, hvor tidligt unge mennesker er bevidste om de muligheder for social positionering, der ligger i beherskelse af standardortografi og andre normer.

En vigtig erkendelse (særligt i lyset af, at Danmark er et yderst standardiseret sprogsamfund (Kristiansen 2009: 168)) er, at der ofte i elevernes Facebook-interaktioner er flere forskellige normniveauer i spil på samme tid, og at dette ofte forekommer umarkeret og uproblematisk blandt de unge. Således kan eleverne vælge at rette visse afvigende stavemåder, mens andre (såsom *Lxxx*, *YESSS* osv.) ikke bliver reageret på. Dermed kan vi konkludere, at visse alternative stavemåder er konventionaliserede, hvormed sprogbrugerne kan vælge at orientere sig mod et andet normniveau end blot den ortografiske standard der, hvor det giver mening i forhold til den interaktionelle kontekst. Den situa-

tionelle kontekst og Facebooks status som semioffentligt rum har også betydning for den elevernes selv- eller anden-initierede rettelser. Således bidrager analyserne af elevernes rettepraksisser også med viden om, hvordan eleverne manøvrerer i forhold til mediets visuelle egenskaber og begrænsninger. Dette kan have stor betydning for, hvordan de udtrykker sig sprogligt i den enkelte situation, og hvordan de positionerer sig socialt. Endelig finder vi, at retningslinjerne for stavning ofte bliver situationelt eller lokalt bestemte i interaktionen eleverne imellem, idet normer kan forhandles ud fra kriterier baseret på smag, og hvordan et ord eksempelvis lyder. Dette vidner om, at eleverne, vi undersøger, er i stand til at manøvrere mellem forskellige normcentre i deres Facebook-praksisser.

Det er imidlertid ikke nogen ny opdagelse, at sprogbrugere retter hinandens sprog. Det, vores undersøgelse bidrager med, er en forståelse af, hvordan sådanne praksisser kommer i spil på nye sociale platforme i dagens Danmark. Vores data viser, at elevernes sproglige repertoire i dag er polycentrisk organiseret, idet standardortografien (som ellers er dominerende i Danmark) ikke er den eneste norm, vores deltagere orienterer sig imod i deres daglige skriftsprogpraksisser. I vores analyser ser vi, hvordan vores deltagere også orienterer sig mod vennegenerede normer, som hører under det, Agha (2007) kalder normaliserede modeller for social handlen. Disse forskellige normer for sprogbrug bliver løbende konstrueret og formet gennem interaktion, og brud på et eller flere af disse niveauer kan medføre sanktioner (dette gælder ikke kun for brud på standardortografien). På denne måde har elevernes rettelser på Facebook sociale funktioner, der rækker ud over blot spørgsmål om korrekthed. På baggrund af dette må vi altså slutte, at Facebook ikke fremstår som et ureguleret ortografisk rum. Tværtimod bliver interaktionen i dette sociale rum også reguleret, men oftest kun, hvis rettelserne har en social funktion.

Liva Hyttel-Sørensen
Institut for Nordiske Studier
og Sprogvidenskab
Københavns Universitet
liva@hum.ku.dk

Andreas Stæhr
Institut for Nordiske Studier
og Sprogvidenskab
Københavns Universitet
andst@hum.ku.dk

LITTERATUR

- Agha, A. (2007) *Language and social relations*. Cambridge, UK ; New York: Cambridge University Press.
- Androutsopoulos, J. (2007) "Bilingualism in the mass media and on the internet". M. Heller (red.) *Bilingualism: a social approach*. Basingstoke & New York: Palgrave Macmillan. 207-230.
- Androutsopoulos, J. (2011) "Language change and digital media: a review of conceptions and evidence". N. Coupland & T. Kristiansen (red.) *Standard Languages and Language Standards in a Changing Europe*. Oslo: Novus Press. 145-160.
- Baron, N. (2008) *Always On: Language in an Online and Mobile World*. Oxford University Press.
- Baron, N. (2011) "Foreword". C. Thurlow and K. Mroczek (red.) *Digital Discourse. Language in the new media*. Oxford: Oxford University Press. xi-xvi.
- Benwell, B. & E. Stokoe (2006) *Discourse and Identity*. Edingburgh: Edinburgh University Press.
- Blommaert, J. (2010) *The sociolinguistics of globalization*. Cambridge & New York: Cambridge University Press.
- Blommaert, J. & F. Velghe (2014) "Learning a supervernacular: Textspeak in a South African township". A. Blackledge & A. Creese (red.) *Heteroglossia as Practice and Pedagogy*. Springer. 137-154.
- Collister, L. B. (2011) " *-repair in Online Discourse". *Journal of Pragmatics* 43(3). 918-921.
- Coupland, N. (2009) "Dialects, standards and social change". M. Maegaard, F. Gregersen, P. Quist & J. N. Jørgensen (red.) *Language attitudes, standardization and language change: perspectives on themes raised by Tore Kristiansen on the occasion of his 60th birthday*. Oslo: Novus Forlag. 27-49.
- Coupland, N., & T. Kristiansen (2011) *Standard Languages and Language Standards in a Changing Europe*. Oslo: Novus Press.
- Goffman, E. (1955) "On face-work: an analysis of ritual elements in social interaction" *Psychiatry: Journal for the Study of Interpersonal Processes* 18. 213-231.
- Goffman, E. (1981) *Forms of talk*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
- Hutchby, I. & R. Woofit (2008) *Conversation Analysis*. Wiley.
- Jørgensen, J. N. (2010) *Languageing: nine years of poly-lingual development of young Turkish-Danish grade school students*. Copenhagen: University of Copenhagen, Faculty of Humanities.
- Karrebæk, M. S., A. Stahr, A. Muhonen, & K. Juffermans (U.udg.) "Negotiating norms on social network sites: Polycentric normativities in Superdiversity". D.

- Duncker & B. Perregaard (red.) *Creativity and Continuity - Perspectives on the Dynamics of Language Conventionalization*.
- Kress, G. (2005) *Literacy in the New Media Age*. NY: Routledge.
- Kristiansen, T. (2009) "The macro-level social meanings of late modern Danish accents". *Acta Linguistica Hafniensia* 41. 167-192.
- Madsen, L. M. (2013) "'High' and 'low' in urban Danish speech styles". *Language in Society* 42(02). 115-138.
- Madsen, L. M., M.S. Karrebæk, & J. S. Møller (2013) "The Amager project: a study of language and social life of minority children and youth". *Tilburg Papers in Culture Studies* 52. <http://www.tilburguniversity.edu/research/institutes-and-research-groups/babylon/tpcs/>
- Meredith, J. & E. Stokoe (2013) "Repair: Comparing Facebook 'chat' with spoken interaction". *Discourse & Communication*.
- Paolillo, J. C. (2001) "Language variation on Internet Relay Chat: A social network approach". *Journal of Sociolinguistics* 5(2). 180-213.
- Rathje, M. (2013) "sku alligevel ha købt penis forlænger creme :-). Afvigelser fra retskrivningsnormen i kommentarfeltet på ekstrabladet.dk". I. Schoonderbeek Hansen, T. Thode Hougaard & P. Widell (red.) *14. Møde om Udforskningen af Dansk Sprog, Aarhus Universitet*. 333-354.
- Rampton, B. (1995) *Crossing : language and ethnicity among adolescents*. London: Longman.
- Sebba, M. (2012) "Orthography as social action: Scripts, spelling, identity and power". A. Jaffe, J. Androutsopoulos, M. Sebba & S. Johnson (red.), *Orthography as Social Action, Scripts, Spelling, Identity and Power*. Berlin & Boston: De Gruyter Mouton. 1-20.
- Shortis, T. (2009) "Revoicing TXT: Spelling, Vernacular Orthography, and "Unregimented Writing"". S. Wheeler (red.) *Connected Minds, Emerging Cultures: Cybercultures in Online Learning*. Information Age Pub. 225-246.
- Squires, L. (2012) "Whos punctuating what? Sociolinguistic variation in instant messaging". A. Jaffe, J. Androutsopoulos, M. Sebba & S. Johnson (red.) *Orthography as Social Action - Scripts, Spelling, Identity and Power*. Berlin & Boston: De Gruyter Mouton. 289-324.
- Stæhr, A. (2010) "*Rappen reddede os*" - et studie af senmoderne storbydrenges identitetsarbejde i fritids- og skolemiljøer. Copenhagen: University of Copenhagen.
- Stæhr, A. (Udgd.-a) "Languaging on the Facebook wall - normativity on Facebook". K. Arnaut, M. Spotti & M. S. Karrebæk (red.) *Wasted language: Super-diversity and the sociolinguistics of the interstices*. Bristol: Multilingual Matters.

- Stæhr, A. (U.dg.-b) "Metapragmatic activities on Facebook - enregisterment across written and spoken language practices." *Discourse, Context and Media*.
- Thurlow, C. (2006) "From statistical panic to moral panic: the metadiscursive construction and popular exaggeration of new media language use in the print media". *Journal of Computer-Mediated Communication* 11(3). 667-701.